

Список літератури.

1. Burn-out is an occupational phenomenon, 2020, International Classification of Diseases, https://www.who.int/mental_health/evidence/burn-out/en/
2. Maslach, C. and Jackson, S.E. (1981) The Measurement of Experienced Burnout. *Journal of Organizational Behavior*, 2, 99-113. <http://dx.doi.org/10.1002/job.4030020205>
3. Наумова В.Ю. Феномен емоційного вигорання // Освіта дорослих: енциклопедичний словник / за ред. В.Г. Кременя, Ю.В. Ковбасюка; [упоряд.: Н.Г. Протасова, Ю.О. Молчанова, Т.В. Куренна; ред.рада: В.Г. , Ю.В.Ковбасюк, Н.Г. та ін.]; Нац. акад. пед. наук України, Нац. акад. держ. упр. при Президентіві України [та ін.]. – К.: Основа, 2014, – 496 с. – С.443
4. Бегун-Трачук, Л. (2021). Дослідження професійного та емоційного вигорання у психолого-педагогічній теорії та практиці. *Musical Art in the Educological Discourse*, (5). <https://doi.org/10.28925/2518-766X.2020.5.19>

В.М. Михальчук, Н.А. Білоусова

Національний університет охорони здоров'я України імені П.Л. Шупика

МЕДИЧНА ТА ФАРМАЦЕВТИЧНА ОСВІТА: ЕФЕКТИВНІ МЕТОДИ РЕАЛІЗАЦІЇ ЄДИНОГО ЦИКЛУ ОСВІТЬОГО ПРОЦЕСУ

Вступ. Відповідно даних Світової Федерації медичної освіти (WFME) Глобальні стандарти медичної освіти є частиною Трилогії Глобальних стандартів, які регулюють якість медичної освіти. В свою чергу, світові стандарти медичної освіти розподіляються на медичну освіту з мінімальними вимогами (бакалаврат), післядипломну медичну освіту (магістратура і аспірантура) та безперервний професійний розвиток [1]. Дані вимоги розповсюджуються і до акредитації медичних/фармацевтичних спеціальностей в країнах Європейського Союзу (ЄС). Директивою 2005/36/ЄС від 07.09.2005 р. Європейського парламенту і Ради Європейського Союзу та у поєднанні з Додатком V та внесеними Директивою 2013/55/ЄС встановлюються мінімальні вимоги до професіоналів медико-фармацевтичної галузі та регулюється порядок взаємного визнання дипломів.

Основна частина. В Україні, для забезпечення відповідності Національної рамки кваліфікацій (НРК) критеріям Європейської рамки ква-

ліфікацій навчання впродовж життя та Європейського простору вищої освіти у 2023р. було розроблено структуру вищої освіти [2]. В даному документі йдеться про рівні НРК та визначено, що після набуття повної загальної середньої освіти, а також фахової передвищої освіти випускники мають можливість здобувати вищу медичну, ветеринарну (6 років навчання) та фармацевтичну (5 років навчання) освіти, що відповідає 6 – 7 рівням НРК. Отже, актуальним постає питання ефективних методів вирішення реалізації єдиного циклу медичної та фармацевтичної освіти в одному університеті відповідно Трилогії Глобальних стандартів.

Принагідно зазначити, що для забезпечення якості надання освітніх послуг та об'єктивності оцінки навчальних програм за змістом в країнах ЄС проводиться картографування (аналіз навчальних програм за змістом), які мають основне значення для правильної інтеграції та планування медичної/фармацевтичної програми. Дане порівняння корисне для виявлення недоліків та перенасиченості за змістом у навчальних програмах, а також для забезпечення належного навчання, інтеграції та прозорості. Для реалізації даних заходів важливо мати вмотивовану команду викладачів та стейкхолдерів, які розуміють цінність єдиного процесу [3]. Використання технологій картографування може полегшити виявлення зв'язків між різними частинами навчальної програми, такі як результати навчання (інтегрований тестовий іспит «Крок») та зміст навчальної програми [4].

Зарубіжними ученими окрема увага приділяється міжпрофесійній освіті. Так, підготовка фармацевтів до інтеграції в медичні умови включає формулювання бачення, розробку та послідовність низки навчальних заходів включно з клінічними, а також використання методів оцінки володіння окремими здобувачами фармацевтичної освіти міжпрофесійних компетенцій [5]. Не менш важливою є підготовка професорсько-викладацького складу, а саме навчання використанню сучасних технологій та використання новітніх методів навчання.

Окремо зауважимо, що за результатами аналізу шістнадцяти державних закладів вищої медичної освіти спеціальності 226 Фармація, промислова фармація, посилення на які запропоновані МОЗ України [6] другого (магістерського) рівня, галузі знань 22 Охорона здоров'я спеціальності 226 Фармація, промислова фармація відповідно до картографованих навчальних програм 37 країн ЄС [7] визначено, що за змістом освітньо-професійні програми потребують доопрацювання, а саме в

частині наукових і технологічних досягнень: ІТ і цифрові технології; генетика і фармакогеноміка; імунологія; епідеміологія і фармакоепідеміологія; фармаконагляд; доказова медицина; громадське здоров'я [8], що в подальшому призведе до поліпшення якості освітніх послуг на другому (магістерському) рівні. Прикладом набуття міжпрофесійних компетенцій у післядипломній освіті є впровадження в учбовий процес післядипломної освіти та безперервного професійного розвитку фармацевтів навчальних освітніх програм з психічного здоров'я для фармацевтів [9].

Висновки. Отже, враховуючи актуальність питання ефективних методів вирішення реалізації єдиного циклу медичної та фармацевтичної освіти в одному університеті відповідно Трилогії Глобальних стандартів, нами встановлено необхідність аналізу (картографування) існуючих навчальних програм медичної/фармацевтичної освіти, впровадження в освітній процес використання сучасних ІТ технологій та методів навчання, відповідної підготовки та мотивації професорсько-викладацького складу, між-професійна освіта для подальшої взаємодії фармацевтів та лікарів, безперервна оцінка якості навчальних програм та їх перегляд відповідно вимог Національного агенства забезпечення якості вищої освіти та з урахуванням пропозицій від стейкхолдерів.

Список літератури

1. World Federation for Medical education. Standarts. <https://wfme.org/standards/>
2. Міністерство освіти і науки. Структура вищої освіти. <https://mon.gov.ua/storage/app/media/nrk/2021/11.10/Zvit.pro.samosertyfikatsiyu.NRK-dodatok.2-10.11.pdf>
3. Mahzari M, AlNahedh T, Ahmed AA, Al Rumyyan A, Shaban S, Magzoub ME. Practical Guide to Undergraduate Medical Curriculum Alignment and Mapping. *Adv Med Educ Pract.* 2023;14:1001-1012 <https://doi.org/10.2147/AMEPS424815>
4. Al Dera H. Curriculum Mapping and Alignment of the Neuroscience Block in an Undergraduate Medical Education Program: A Delphi Study. *Adv Med Educ Pract.* 2021;12:567-575. doi:10.2147/AMEP.S263915
5. Ascione FJ. Preparing Pharmacists for Collaborative/Integrated Health Settings. *Pharmacy.* 2019; 7(2):47. <https://doi.org/10.3390/pharmacy7020047>
6. МОЗ України. <https://moz.gov.ua/navchalni-zakladi>
7. Directorate-General for Internal Market, Industry, Entrepreneurship and SMEs (European Commission) Mapping and assessment of developments for one of the sectoral professions under Directive 2005/36/EC the profession of

pharmacist. Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2022. <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/1990d6c1-a40f-11ec-83e1-01aa75ed71a1>

8. Bilousova N. Transformation in Pharmacy of postgraduate Pharmacy curricula standards education: with EU alignment competency standards. Collective monograph: Modern approaches to ensuring sustainable development / Edited by Valentyna Smachylo and Oleksandr Nestorenko. – Katowice: The University of Technology in Katowice Press, 2023. – 651p.

9. Mykhalchuk VM, Bilousova NA. Analysis of the world's best practices in training pharmacists for providing mental health care to patients. *Wiad lek.* 2023;76(12):2706-2713. Doi: 10.36740/wlek202312122. Pmid: 38290037.

**Л.П. Мартинюк, М.І. Чайковська, І.Г. Якубишина, Н.В. Грималюк,
Т.Л. Мальська, Т.В. Бойко**

*Тернопільський національний медичний університет
імені І.Я. Горбачевського*

ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ-МЕДИКІВ У ВОЄННИЙ ЧАС

Вступ. У воєнний час, коли швидкість реакції та ефективність лікування мають критичне значення, навчання студентів медичних спеціальностей стає ще важливішим. Інновації у цій галузі відіграють вирішальну роль у підготовці майбутніх медичних фахівців до викликів, які можуть виникнути на полі бою.

Основна частина. Однією з ключових інновацій є використання віртуальної реальності (VR) у навчанні студентів-медиків. VR надає можливість реалістично симулювати складні медичні сценарії, включаючи надання екстреної допомоги пораненим на полі бою, проведення хірургічних втручань та подальше лікування на етапах медичної евакуації. Студенти можуть тренуватися у віртуальному середовищі, де вони зіштовхуються з традиційними ситуаціями та навчаються приймати швидкі та правильні рішення. Це допомагає зменшити ризик помилок та збільшити впевненість майбутніх медиків, що отримують реальний досвід без реальної небезпеки для себе та пацієнтів, що робить навчання більш ефективним.